

“Si no respecten la feina feta, els escridassaré”

FRATS I CAMPS

Romà de la Calle rep EL TEMPS al despatx de director del Museu Valencià de la Il·lustració i la Modernitat que és a punt d'abandonar. Pateix del cor i el metge li ha demanat que no llegesca la premsa: el seu nom apareix a tot de diaris per la censura de deu de les 91 fotos sobre l'actualitat valenciana del 2009. Segons el PP, la decisió va ser pactada amb ell, cosa que De la Calle nega de ple.

“Qui havia de dir res? Ningú! És una selecció d'imatges que els diaris van publicar l'any anterior!”**”**, exclama Romà de la Calle, encara sorprès per la decisió del responsable d'Economia de la Diputació de València, Màximo Caturla. Aquest —“als sis anys que n'he estat el director, mai no havia trepitjat el museu”—, va instar-lo a retirar del MuVIM deu de les 91 imatges escollides per la Unió de Periodistes: les vuit de la secció de política —majoritàriament referents al *cas Gürtel*— i dues de la de societat, en què apareixien Francisco Camps amb l'arquebisbe de València i José María Aznar amb posat sorneguer. La integritat de la mostra tan sols va durar un parell d'hores, les de la inauguració. “I les fotos, qui les selecciona?”, li va demanar, en acabar l'acte —“i amb molt d'histerisme”—, Màximo Caturla; De la Calle li va respondre que la Unió de Periodistes, l'organitzadora de l'exposició. “I qui n'és el coordinador?”. “Jo mateix”, li va dir De la Calle, que volia responsabilitzar-se'n en exclusiva mentre mirava el diputat de Cultura, Salvador Enguix, que no badava boca. “Enguix, a qui tinc afecte i que ara ha carregat amb tota la responsabilitat política, es va quedar blocat.”

—Acabe de veure, a la recepció del museu, una pila de diaris gratuïts a la portada dels quals hi ha una foto vostra i un títol explícit: “Apoyo masivo al director del MuVIM.” Encara sort, que no els han retirats...

—[Riu.] A veure si torna el Caraturla aquest, vull dir el Caturla, i... Parlant seriosament, em preocupa molt el futur del museu. La feina de sis anys ha estat recompensada amb tot de guardons, els darrers mesos: el Ministeri d'Educació Nacional del govern francès m'ha condecorat amb les Palmes Acadèmiques, la Universitat Politècnica de València ens ha lliurat la seua medalla d'or, ens han guardonat els rotaris... Però de què serveixen, aquests reconeixements? El col·lectiu que treballa al MuVIM és espectacular, som l'únic museu valencià amb el certificat de qualitat ISO; de fet, a tot Espanya, només el tenen sis, de 1.300 museus que hi ha.

—L'IVAM no el té. Hi ha cap rivalitat, amb ells?

—Per part nostra, no.

—I per part de l'IVAM?

—M'imagina que sí.

—Hi ha moviments soterrats que no es perceben a la llum pública?

—[Sospira.] Podem olorar-los.

—El nacionalcatolicisme de què s'acusa el PP valencià lliga, en certa manera, amb l'actitud preil·lustrada que han demostrat en aquest cas.

—És molt dur! Tota la premsa n'ha parlat, s'ha vinculat el PP valencià amb un cas de censura, i deien que la decisió havia estat pactada amb mi! M'han posat contra les cordes. Per sort, m'ha fet costat l'associació de crítics, la de directors de museus, el rector de la UV, diverses universitats de l'estat... És molt gros! El cas Gürtel ha estat molt greu, però fins i tot em sembla més greu el cas Caturla.

—S'entén que Máximo Caturla seguia ordres de dalt. Ell és un simple diputat provincial d'Economia.

—Fou ell, el missatger de la mort. Fou ell, qui va prendre la decisió davant meu. "En parlarem", em va dir, i al cap de mitja horeta em va trucar... I fora!

—L'exposició s'ha reinaugurat a la galeria Tomàs March de València, i hi heu assistit.

—Sí, i demà mateix [11 de març] també agafe un vol cap a Palma per parlar de "La fórmula MuVIM"... Que mireu com ha acabat. A més, a l'abril, tenia prevista una altra conferència sobre el museu en un màster que imparteixen a Santiago de Compostel·la... Al maig, havia d'anar a Bèlgica, a una taula redona sobre museus nous. Malgrat tot, espere que el MuVIM continue pel mateix camí. Tenim tancada la programació del 2010, i molt avançada la del 2011 i la del 2012. Qui vinga, ha de respectar-les; si no, seré el primer que vindrà a la porta i l'escriassarà.

—Per als anys vinents, i com passa des que Esteban Gonzalez Pons us va proposar d'acollir-la, hi havia prevista la mostra "Fragments d'un any"...

—És clar, però m'imagina que això ja s'ha acabat. Pel que respecta a mi, només tornaria a la direcció del MuVIM si es reinstal·la l'exposició i Caturla dimiteix.

—Caturla era famós pels sobrecostos de Ciegsa, l'empresa de la Generalitat que fa els col·legis, que dirigeix.

—...I per tantes altres coses. Tan sols heu d'entrar a Google i mirar una mica.

—Heu dit que, si fóreu més jove, ara potser entraríeu en política.

—De menut, volia estudiar ciències polítiques. Els meus pares eren caste-

Imatge de l'exposició "Fragments d'un any, 2009", sense les vuit fotos de la secció de política. Van despenjar-se'n dues més, de la secció de societat, en què apareixien Camps i Aznar.

llans, cosins germans, i el 18 de juliol del 1936, encara joves i sense diners, agafen el primer tren que eixia de Madrid, que anava cap a Alacant. Allà els digueren que cap a l'interior feien unes benzineres. Era Alcoi, on vaig nàixer jo, enmig de la postguerra. Vaig estudiar el batxillerat i peritatge industrial, amb beques. Mai no vaig conèixer els avis, el trencament familiar fou brutal. L'únic contacte que tenia era amb els amics del carrer, i per això vaig aprendre valencià, que allà era vital. Per correspondència, més tard, vaig obtenir el títol de Lo Rat Penat, feia poesia en valencià... I encara vivia mon pare, quan li vaig comentar que volia fer polítiques. Què havies dit? De fet, de seguida va esgarrar escrits sobre la guerra que jo havia redactat.

—Vós no encaixàveu en una estructura com la del PP valencià actual.

—Jo no hi he militat mai, ep! Només faltaria! Un dia vaig haver de decidir entre ser poeta, ser actor, ser polític o ser filòsof, i això últim era allò més complet. Vaig ser premi extraordinari de final de carrera! El principi d'autonomia és cabdal, i l'he prioritzat. El principi de llibertat existeix pel principi d'autonomia.

—Gaudim d'una democràcia plena, al País Valencià?

—Quan el 2004 van oferir-me de dirigir el MuVIM, em va costar de decidir-me. M'ho va suggerir l'anterior diputat de Cultura, Vicent Ferrer, ex-membre d'Unió Valenciana, com a professor que

explicava el segle XVIII i organitzador de diverses exposicions sobre modernitat que jo era. M'ho vaig pensar molt, però, perquè sabia el pa que s'hi donava: ací no hi havia ni programa ni pressupostos... Acabaven de canviar-ne el nom! Manuel Tarancón, el va crear com a MuVI, i en eixir per la porta, h van canviar el nom per afegir-li la ema de modernitat. Rafa Company, que n'era el coordinador —de director, no n'hi havia—, anava de bòlit: no sabia què s'hi exposava, rebia interferències d'uns altres museus... En canvi, la Diputació va acceptar les condicions que hi vaig posar: sobretot, que no hi hauria pressions i que jo faria el meu equip. En tres anys, vam duplicar el pressupost i no vaig tenir cap interferència, ni durant les jornades sobre Joan Fuster, el 2005... Encara que a la meua dona van pegar-li una garrotada, el primer dia!

—La preil·lustració, de nou.

—Sí. Va haver-hi una batussa, al vestíbul. Havíem avisat la policia, però no va venir. Ferrer va dir que la meua dona i jo ens posàrem al costat seu. A mi, va d'anar d'un pèl que no m'agrediren, però la meua dona no va poder evitar-ho.

—Carlos Fabra diu que us hauria destituït abans no cessàreu.

—Ai, senyor... Quin honor! Si no ha vist les fotos, parla sense saber; i si les ha vistes, és miop i té una manca de prudència i de percepció de la realitat enorme.

Víctor Maceda